

UCHWAŁA

Dnia 13 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

Protokolant st. sekretarz sądowy Łukasz Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2021 roku wniosku Zastępcy Prokuratora Okręgowego w S. z dnia 10 czerwca 2021 roku, sygn. PO I 1 Ds. (...) o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S.

na podstawie art. 80 § 2c, art. 129 § 2 i art. 129 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j.) oraz art. 98 § 2 k.p.k.

uchwalił:

I. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S. za czyn polegający na tym, że w dniu 13 stycznia 2021 roku w miejscowości B. kierował w ruchu lądowym, na drodze K-51, pojazdem osobowym marki O. (...) o nr. rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości – 1,15 ‰ alkoholu we krwi oraz pod wpływem środka odurzającego – zolpidemu w stężeniu we krwi 163,6 ng/ml, stanowiącego substancję psychotropową będącą związkiem działającym podobnie do alkoholu, to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k.;

II. zawiesić sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S. w czynnościach służbowych;

III. na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych obniżyć sędziemu Sądu Rejonowego w B. B. S. wynagrodzenie o 40%;

- IV. odroczyć sporządzenie uzasadnienia uchwały na czas do 7 dni;
- V. kosztami postępowania immunitetowego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 10 czerwca 2021 roku, sygn. akt PO I 1 Ds. (...) Zastępca Prokuratora Okręgowego w S. wniósł o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w B. B. S. za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

W uzasadnieniu wywiedzionego wniosku wskazano, że zachowanie sędziego polegające na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości oraz pod wpływem środka odurzającego działającego podobnie do alkoholu wyczerpało znamiona występkę opisanego w dyspozycji przepisu art. 178a § 1 k.k. Za powyższą konkluzją – zdaniem wnioskodawcy – przemawiają dowody w postaci: zeznań świadków A. P., B. B., D. B., J. M., M. K., zgromadzonej dokumentacji w postaci protokołów oględzin miejsca zdarzenia, najechania na znak drogowy, opinii technicznej nr SOL (...) Stowarzyszenia Rzeczoznawców Techniki Samochodowej i Ruchu Drogowego, opinii Laboratorium Kryminalistycznego KWP w O. w zakresie oznaczenia jakościowego i ilościowego alkoholu etylowego w płynach ustrojowych człowieka oraz opinii IGS w B. z zakresu toksykologii.

Sąd Najwyższy w ramach postępowania delibacyjnego ustalił następujące okoliczności stanu faktycznego.

B. S. jest sędzią Sądu Rejonowego w B.. W dniu 13 stycznia 2021 roku tuż przed godziną 22:00, w miejscowości B., kierując pojazdem O. (...) nr rej. (...), skręcając w stronę przydrożnego parkingu uderzył w stojący przy chodniku znak drogowy B-5 (*zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 5 ton*). W wyniku uderzenia znak został przewrócony całą powierzchnią na pokryty śniegiem chodnik (k. 54, 1462-148). Kierujący przejechał po nim, a następnie zatrzymał pojazd ok. 5-7 metrów dalej, wyszedł z samochodu i udał się do

pobliskiego sklepu ogólnospożywczego. Do pojazdu wrócił po około 3-4 minutach. Całą sytuację obserwował z okna J. M., który oceniwszy, że kierujący jest w stanie nietrzeźwym postanowił udać się na miejsce zdarzenia (k. 59).

W tym czasie B. S. zdecydował się kontynuować jazdę. Wyjeżdżając z podporządkowanej drogi prowadzącej z parkingu na główną drogę dwukierunkową uderzył jednak w prawidłowo jadący lewym pasem ruchu w kierunku B. samochód ciężarowy marki D. nr rej. (...), kierowany przez obywatela Rosji – A. P. Samochód marki O. uderzył w przednią część samochodu D., w miejscu wejścia do kabiny kierowcy. Pomimo ciemności Opel nie miał włączonych świateł mijania, a przystępując do manewru skrętu kierujący nie włączył również kierunkowskazu. Na skutek uderzenia O.(...) obrócił się i stanął na drodze, zaś spod jego maski zaczął unosić się dym (k. 27).

Całość zdarzenia dokładnie widział kierowca samochodu ciężarowego marki S. nr rej. (...)– B. B., obywatel Rosji. Jechał on bowiem bezpośrednio za samochodem prowadzonym przez A. P. (k. 36). Skutki zaistniałej kolizji widział także J. M., który o sytuacji poinformował policję (k. 60).

A. P. i B. B., widząc wydobywający się dym opuścili swoje pojazdy i ruszyli w kierunku O. (...) Po otwarciu drzwi pojazdu dostrzegli, że B. S. siedzi przechylony na prawą stronę i jest nieprzytomny, a w wyniku zdarzenia doznał urazu lewej ręki. Poza kierowcą w aucie nie było innych osób. Po około 10-15 minutach B. S. zaczął odzyskiwać przytomność. A. P. i B. B. poczuli od B. S. woń alkoholu (k. 28, 37).

Około godziny 22:13 na miejsce kolizji dotarli funkcjonariusze policji – D. B. i M. K., którzy zabezpieczyli miejsce zdarzenia oraz udzielili pierwszej, podstawowej pomocy medycznej B. S.. Przystąpili nadto do rozpytania kierującego O. na okoliczność szczegółów zdarzenia. B. S. oznajmił jednak, że nie pamięta co się stało, jego mowa była bełkotliwa (k. 71-72).

Po chwili na miejsce zdarzenia przyjechała karetka pogotowia oraz Straż Pożarna. Załoga karetki udzieliła pomocy B. S., uznając przy tym za konieczne przetransportowanie go na Szpitalny Oddział Ratunkowy do szpitala w B.. Kierowca O. został przetransportowany przez karetkę w asyście st. post. M.

K., a funkcjonariusze Straży Pożarnej przystąpili do kierowania ruchem drogowym (k. 71).

W pierwotnej ocenie lekarza dyżurnego SOR A. S., w wyniku kolizji B. S. doznał powierzchownych obrażeń i potłuczeń. Po wykonaniu gruntownych badań stwierdzono jednak u niego obrażenia w postaci złamania żeber oraz możliwe wystąpienie zawału mięśnia sercowego (k. 7).

Do szpitala skierowano funkcjonariusza KPP w B. P. B.. W obecności lekarza dyżurnego oraz przybyłej na miejsce prokurator Prokuratury Rejonowej w B. D. Ś. dokonał on próby badania stanu trzeźwości B. S. urządzeniem *AlcoStop*. Próba okazała się jednak nieskuteczna z uwagi na zbyt małą objętość wydychanego przez B. S. powietrza. Mężczyzna oświadczył, że z uwagi na odniesione podczas kolizji obrażenia nie uda mu się prawidłowo wykonać badania (k. 7). W związku z deklaracją B. S. dokonano od niego trzykrotnego pobrania krwi do badania na zawartość alkoholu. Pierwsze pobranie odbyło się 13 stycznia 2021 roku o godzinie 23:30. Pakiet tego badania oznaczony został nr (...). Drugie odbyło się 14 stycznia 2021 roku o godzinie 0:00. Pakiet oznaczono nr (...). Ostatnie pobranie nastąpiło 14 stycznia 2021 roku o godzinie 0:30. Oznaczono je nr (...). W okresie od przewiezienia do szpitala do czasu zabezpieczenia próbek krwi B. S. nie podawano żadnych leków ani substancji (k. 7). W czasie pobierania krwi w Szpitalu Powiatowym w B. B. S. podał, że o godz. 18.00 wypił trzy piwa, co powiedział także funkcjonariuszowi policji M .K. (k. 79, 105-107).

W toku śledztwa pozyskano opinię Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej w O. z której wynika, że we krwi pobranej od B. S.:

1. w pakiecie nr (...) stwierdzono 1,00 ‰ alkoholu etylowego,
2. w pakiecie nr (...) stwierdzono 1,04 ‰ alkoholu etylowego (z uwagą, że krew badano dwukrotnie),
3. w pakiecie nr (...) stwierdzono 1,15 ‰ alkoholu etylowego (k. 69).

Nadto pozyskano opinię toksykologiczną Instytutu Genetyki Sądowej w B.. Opinia sporządzona została na podstawie krwi zabezpieczonej w pakietach: nr (...), nr (...), nr (...) (k. 215). We krwi B. S. w materiale oznaczonym nr (...) stwierdzono substancję ZOLPIDEM w stężeniu 163,6 ng/ml. Jednocześnie nie stwierdzono innych substancji psychoaktywnych (k. 216). W świetle wniosków

powyższej opinii, stężenie substancji psychoaktywnej *Zolpidem* było powyżej zakresu stężeń terapeutycznych (3-18 ng/ml). Producenci leków zawierających ww. substancję wskazują, że podczas jej przyjmowania nie powinno się prowadzić pojazdów mechanicznych i obsługiwać maszyn w ruchu. Zalecenia producentów leków wynikają z szerokich badań przed dopuszczeniem leku do obrotu i biorą pod uwagę tak działanie terapeutyczne jak i profil działań niepożądanych leku. W świetle tego biegli uznali, że w dniu 13 stycznia 2021 roku B. S. w chwili pobrania krwi do badań znajdował się w stanie „pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu”, mając we krwi *Zolpidem* w stężeniu nie mniejszym niż 163,6 ng/ml lub dążącym do tej wartości (k. 228). W powyższej opinii zastrzeżono dodatkowo, że na podstawie stwierdzonego stężenia związku psychoaktywnego nie można określić czasu, drogi/sposobu oraz wielkości przyjętej dawki środka psychoaktywnego (k. 229).

Powyższy stan faktyczny Sąd Najwyższy ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w aktach sprawy sygn. PO I 1 Ds. (...), prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową w S.. Podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych stanowiły przede wszystkim korespondujące ze sobą zeznania A. P. i B. B.. Świadkowie w sposób uporządkowany, z zachowaniem porządku chronologicznego i związku przyczynowo-skutkowego opisali obserwowane przez siebie zdarzenie. Zeznania A. P. i B. B. są spójne i logiczne stąd Sąd Najwyższy obdarzył je przymiotem wiarygodności. Jako wiarygodne Sąd Najwyższy ocenił także zeznania J. M.. Sąd zważył jednocześnie, że świadek nie widział co prawda zdarzenia pojazdów, jednak jego zeznania pozwoliły poczynić ustalenia w zakresie zachowania sędziego B. S. przed zaistnieniem kolizji z udziałem samochodu ciężarowego, tj. kierowania samochodem w czasie uderzenia w znak drogowy, udania się do sklepu zataczając się, a następnie kontynuowania jazdy. Zeznania te stanowiły uzupełnienie relacji A. P. i B. B..

Za wiarygodne należało uznać także zeznania funkcjonariuszy policji D. B. i M. K.. Są one spójne, logiczne oraz zgodne z dokumentami. Korelują nadto z zeznaniami A. P., B. B. i J. M.. Świadkowie w rzeczowy sposób opisali przebieg interwencji w nocy z 13 na 14 stycznia 2021 roku. Jako osoby wykonujące na

miejscu zdarzenia obowiązki służbowe nie mieli oni żadnego interesu, aby bezpodstawnie obciążać sędziego B. S..

Nie ujawniły się także żadne przesłanki do kwestionowania autentyczności czy prawdziwości zgromadzonych w aktach dokumentów. Stosowne protokoły zostały sporządzone przez uprawnione osoby i w przepisany prawem sposób.

Za wiarygodne uznano także uzyskane w toku śledztwa opinie Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej w O. oraz Instytutu Genetyki Sądowej w B., jako sporządzone przy wykorzystaniu powszechnie akceptowanych metod badawczych, specjalistycznego sprzętu oraz na podstawie prawidłowo zabezpieczonego materiału dowodowego w postaci próbek krwi, przez osoby dysponujące niezbędną wiedzą specjalną.

Sędzia B. S. oraz jego obrońca, jak również właściwy rzecznik dyscyplinarny, pomimo prawidłowego pouczenia nie złożyli żadnych oświadczeń co do wniosku ani pisemnie, ani na posiedzeniu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zasadniczym celem postępowania delibacyjnego jest ustalenie, czy zgromadzony dotąd w sprawie materiał dowodowy dostatecznie uzasadnia podejrzenie popełnienia konkretnego przestępstwa powołanego we wniosku o uchylenie immunitetu sędziowskiego. Zaznaczenia wymaga, iż przedmiotem rozpoznania w powyższym postępowaniu nie było rozstrzygnięcie o odpowiedzialności karnej, gdyż kwestia ta ustalona może być jedynie przez sąd powszechny według reguł przewidzianych w Kodeksie postępowania karnego. Rolą sądu dyscyplinarnego nie było zatem powzięcie przekonania, że przestępstwo rzeczywiście zostało przez sędziego popełnione, czy też rozstrzygnięcie wątpliwości wynikających z możliwością odmiennej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, a jedynie ustalenie czy wersja zdarzeń przedstawiona we wniosku prokuratora została dostatecznie uprawdopodobniona, w kontekście zweryfikowania jego twierdzenia o zasadności przedstawienia zarzutu (zob. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 9 października 2009 r., SNO 68/09, Lex nr 1288971; z dnia 26 lutego 2015 r., SNO 4/15, Lex nr 1665603; z dnia 1

października 2015 r., SNO 57/15, Lex nr 1816579; z dnia 16 listopada 2016 r., SNO 38/16, Lex nr 2157283; z dnia 28 marca 2017 r., SNO 1/17, Lex nr 2261749; z dnia 23 listopada 2017 r., SNO 50/17, Lex nr 2434717; z dnia 16 maja 2018 r., SNO 18/18, Lex nr 2515772). Wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej ma umożliwić oskarżycielowi przekształcenie postępowania przygotowawczego w fazę *in personam*.

Analiza ustalonego stanu faktycznego pozwoliła przyjąć, że w niniejszej sprawie zaistniało dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego B. S. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. Zgodnie z brzmieniem art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021.450 t.j.) zabrania się kierowania pojazdem osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Stan nietrzeźwości jest zdefiniowany w art. 115 § 16 k.k. Zachodzi on wtedy, gdy zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5‰ albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dcm³ (litrze) wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość. Przeprowadzone u sędziego B. S. badania wykazały 1,00 ‰ - 1,15 ‰ alkoholu we krwi, co jednoznacznie wskazywało, że kierował samochodem znajdując się w stanie nietrzeźwości.

Przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k. dopuszcza się ten, kto *znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym*. Nie budzi żadnych wątpliwości, iż droga w miejscowości B., którą poruszał się sędzia B. S. jest drogą publiczną, na której odbywa się ruch lądowy. Przestępstwo penalizowane w art. 178a k.k. ma charakter typu abstrakcyjnego narażenia na niebezpieczeństwo – dla realizacji jego znamion nie jest niezbędne wystąpienie jakiegokolwiek skutku.

Omawiany występki ma charakter umyślny, przy czym samo uruchomienie i prowadzenie pojazdu wymaga zamiaru bezpośredniego, natomiast fakt znajdowania się przez prowadzącego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego może być również objęty zamiarem ewentualnym. Niezbędna jest świadomość sprawcy, że może znajdować się w stanie nietrzeźwości lub pod

wpływem środka odurzającego i godzenie się z tą możliwością. W niniejszej sprawie sędzia B. S. przyznał, że przed rozpoczęciem jazdy wypił trzy piwa, a już spożycie takiej ilości alkoholu niewątpliwie prowadzi do stężenia alkoholu we krwi przekraczającego 0,5‰.

Zatem za dostatecznie uzasadnione przyjąć należy, że sędzia B. S. co najmniej godził się na to, że stężenie alkoholu w jego organizmie przekracza dopuszczalne normy. Ujawniona wartość stężenia alkoholu w organizmie sędziego była przy tym tak wysoka, że za dostatecznie uzasadnione należy przyjąć, iż wiedział on, że znajduje się w stanie nietrzeźwości.

Nie ulega także wątpliwości, iż powinnością sądu dyscyplinarnego w postępowaniu delibacyjnym jest również ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu zabronionego, tj. czy jest on wyższy niż znikomy, a przynajmniej czy owa szkodliwość nie jest znikoma w stopniu oczywistym. Przed podjęciem uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej Sąd Najwyższy oceniając, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa, musiał dokonać oceny wszystkich przesłanek, których spełnienie warunkuje uznanie określonego czynu za przestępstwo (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 10 maja 2006 r., SNO 15/06, Lex nr 470206; uchwała Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2011 r., SNO 15/11, Lex nr 1288797). Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu zabronionego uwzględnić należy ogół przedmiotowych i podmiotowych przesłanek wymienionych w art. 115 § 2 k.k., tj. rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Dokonując oceny objętego wnioskiem zachowania sędziego, w zakresie dostatecznie uzasadnionego podejrzenia jego popełnienia, nie sposób przyjąć, aby stopień społecznej szkodliwości czynu mógł być na tym etapie postępowania oceniony jako znikomy. Podkreślenia wymaga stwierdzona wysokość stężenia alkoholu w organizmie sędziego ponad dwukrotnie przekraczająca wartość określoną w art. 115 § 16 k.k. Nie można nadto nie zauważyć, że w toku zdarzenia sędzia B. S. nie tylko abstrakcyjnie, ale także realnie naraził uczestników ruchu drogowego na niebezpieczeństwo. Czyn ten na

obecnym etapie postępowania określić należy jako cechujący się znaczną szkodliwością społeczną.

Wątpliwości Sądu Najwyższego budzi jednak możliwość – o co wnosił prokurator – uznania za dostatecznie uzasadnione popełnienia przestępstwa w zakresie prowadzenia przez sędziego B. S. pojazdu mechanicznego pod wpływem środka odurzającego – zolpidemu w stężeniu we krwi 163,6 ng/ml, stanowiącego substancję psychotropową będącą związkiem działającym podobnie do alkoholu. Zauważyć w tym względzie należy, że zolpidem nie jest wymieniony jako środek działający podobnie do alkoholu w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wykazu środków działających podobnie do alkoholu oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie z dnia 16 lipca 2014 roku (Dz.U.2014.948). Zolpidem zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii znajduje się natomiast pod poz. 71 w grupie substancji psychotropowych IV-P, określonych w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz.U.2021.406 t.j. z dnia 2021.03.04). Substancja psychotropowa jest odmiennego rodzaju substancją niż środek odurzający, na co jasno wskazuje systematyka załączników do ww. ustawy, które odrębnie wskazują substancje psychotropowe i odrębnie środki odurzające, a art. 178a k.k. wprowadza karalność prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, nie wspominając o substancjach psychotropowych. Sąd Najwyższy wskazuje jednak na pogląd, zgodnie z którym „pojęcie środka odurzającego w rozumieniu art. 178a k.k. obejmuje nie tylko środki odurzające wskazane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lecz również inne substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działające na ośrodkowy układ nerwowy, których użycie powoduje obniżenie sprawności w zakresie kierowania pojazdem” (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2007 r., sygn. I KZP 36/06, OSNKW 2007/3/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2007 r., sygn. II KK 147/06, Lex nr 282239). Kwestia ostatecznego opisu czynu w tym zakresie będzie jednak należała do organu prowadzącego

postępowanie – najpierw prokuratora, a później ewentualnie sądu orzekającego, który przyjęty pogląd odpowiednio uzasadni.

Zgodnie z art. 129 § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych Sąd Najwyższy wydając uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 178a k.k. zobligowany był jednocześnie do zawieszenia go w czynnościach służbowych.

Konsekwencją powyższego było obligatoryjne, na podstawie art. 129 § 3 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, obniżenie wynagrodzenia sędziemu B. S. o 40% na czas trwania zawieszenia. Za przyjęciem opisanej wartości obniżenia wynagrodzenia świadczy choćby umyślny charakter czynu, stwarzający zagrożenie dla uczestników ruchu drogowego, o wysokiej szkodliwości społecznej. Nie ujawniono okoliczności wskazujących na konieczność obniżenia wynagrodzenia sędziego w mniejszym zakresie.

Kosztami postępowania delibacyjnego Sąd Najwyższy obciążył Skarb Państwa.